

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної

роботи

О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ДІАСПОРИ**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Миколаїв – 2019

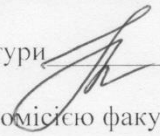
Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Родіонова Інна Григорівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 року

Завідувачка кафедри української мови і літератури (Рускуліс Л. В.)

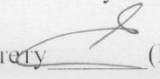
Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології

Протокол № __ від «27» серпня 2019 року

Голова навчально-методичної комісії (Чугуєва І. С.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол № __ від «27» серпня 2019 року

Голова навчально-методичної комісії університету (Кузнєцова О. А.)

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Українська література діаспори» складена Родіоною І. Г. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є твори письменників трьох хвиль еміграції, зокрема «Празької школи», організації «МУР», «Слово» та Нью-Йоркської групи.

Міждисциплінарні зв'язки: комплекс літературознавчих і мовознавчих дисциплін, історія, етнографія, психологія, філософія.

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Українська література діаспори» є поглиблення знань студентів з історії української літератури щодо розширення кордонів побутування українського письменства в діаспорі, відмінних можливостей відтворення тем, сюжетів і образів поза межами тоталітарної несвободи в підрадянській Україні.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є: ознайомити студентів з іменами й творами замовчуваних або забутих в Україні до 1991 року письменників і літературознавців; поглибити теоретичні знання студентів з літератури діаспори, підготувати їх до виконання самостійних завдань, спрямованих на засвоєння змісту художніх творів; розглянути твори письменників трьох хвиль еміграції, зокрема «Празької школи», «МУРу» і «Слова» та Нью-Йоркської групи; вивчити жанрово-стильові та ідейно-художні особливості української літератури в екзилі; дослідити проблему входження літератури діаспори у світовий історико-культурний процес та український зокрема.

1.3. Розуміння місця літературознавства у системі сучасної гуманітарної освіти, знання основ літературознавства для аналізу літературних явищ і процесів в українській та зарубіжній літературі; вміння використовувати фахово профільовані знання для аналізу й інтерпретації художнього, наукового тексту; здатність до пошуку, оцінювання, інтерпретації та синтезу наукової інформації, отриманої з різних джерел: спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного педагогічного досвіду тощо; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

1.4. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

- здатність працювати самостійно, готовність удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень;
- навички наукової організації праці й застосування їх у практичній діяльності; уміти працювати з довідковими джерелами, базами даних різного типу, здійснювати загальнонауковий пошук, аналіз першоджерел;
- вміння творчо застосовувати набуті знання під час проходження педагогічної практики;
- цінування та повага різноманітності й мультикультурності;
- здатність генерувати нові ідеї.

II. Фахові:

- знанням основних етапів розвитку української літератури в діаспорі та стильових тенденцій літературної доби;
- умінням розкривати характерні особливості індивідуального стилю митця;
- знанням закономірностей пошуків засобів художньої виразності, естетичних орієнтирів доби;
- здатністю виявляти риси взаємовпливу в українському та світовому літературно-мистецькому процесі;
- умінням критично оцінювати набутий досвід із позицій сучасних досягнень методичної науки;
- здатністю удосконалювати уявлення про оригінальну художню творчість та протилежні їй вияви, встановлювати характерні ознаки запозичення, наслідування і моделі власного шляху

письменників;

- умінням аналізувати художні твори української літератури з погляду їх естетичної вартості, суспільного значення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Еміграція періоду 1919 – 1921 та 30-х років.

Тема 1. Еміграція періоду 1919 – 1921 рр. Поняття про діаспору. Загальна характеристика української еміграції ХХ століття. Основні хвилі української еміграції. Шляхи розвитку української літератури в діаспорі. Еміграція як явище в контексті літературного процесу.

Тема 2. Празька еміграційна школа. Діяльність Українського вільного університету (УВУ). Українські літературні угруповання у Варшаві: «Танк» і «Ми». Ю. Дараган як родоначальник Празької поетичної групи. Характеристика збірки поезій «Сагайдак». Образ України в поезії Ю. Дарагана. Поезія Л. Мосендза. Роман «Останній пророк» як роман про історію українського національного руху. Філософське осмислення поезій збірки О. Стефановича «Кінцесвітне». Поетичні збірки Н. Лівницької-Холодної («Вогонь і попіл», «Сім літер»). Лірика О. Лятуринської («Гусла», «Княжа емаль»). Творчість поетки в оцінці Ю. Бойко-Блохина. Культурно-естетична концепція у творчості Юрія Клена. Спроба художньої інтерпретації історичної долі України (поема-епопея «Попіл імперій»). Полеміка з Данте і Котляревським. Традиція «неокласики» у творчості Михайла Ореста. Збірка «Пізнi вруна». Творчість Ю. Липи. Образ утраченої України у творчості Ю. Липи («Світлість», «Суворість», «Вірую»). Прозова спадщина Галини Журби. Поезія Є. Маланюка. Життєвий і творчий шлях Олега Ольжича. Жанрове розмаїття поетичних творів (поема, пісня, епіграма, сатира, портрет, пейзаж, ідилія, поменник та ін.). Тематичні обрії лірики Олега Ольжича (збірки «Рінь», «Вежі», «Підзамча»). Поетична творчість Олени Теліги. Подвижницький шлях поетеси. Мотиви та образи поезій. Художня своєрідність лірики письменниці. Місце поетичної спадщини О. Теліги в літературному процесі доби.

Кредит 2. Літературні еміграційні угруповання та організації 1945 – 1949 рр.

Тема 3. Еміграція періоду 1945 – 1949 рр. Діяльність Мистецького українського руху (МУРу). Іван Багряний – визначний письменник зарубіжжя. Творчість Івана Багряного в Німеччині та США. Автобіографічні мотиви у творчості митця; тема сталінських репресій. Сюжетно-композиційні особливості роману «Тигролови». Образи, художня специфіка роману. Життєва основа твору «Сад Гетсиманський». Сюжет і композиція роману. Система образів. Мова і стиль твору. Місце романів в історії української літератури. Ю. Косач – член правління МУРу і український письменник. Філософські та ідейні пошуки повоєнного покоління МУРівської доби у повісті Ю. Косача «Еней та життя інших». В. Домонтович-Петров: в діаспорі і поза нею. Інтелектуальна проза В. Домонтовича. Романістика Д. Гуменної. «Діти Чумацького Шляху»: епопея українського селянського побуту. Зображення трагедії ХХ століття у романі Д. Гуменної «Хрещатий Яр».

Тема 4. Літературне об'єднання «Слово». Творчість Т. Осьмачки. Драматична доля співця. Жанрове розмаїття поетичного доробку. Мотиви та образи лірики. Художні особливості поезій. Жанр поеми в творчості митця («Міщани», «Поет»). Повість «Старший боярин», її проблематика та образи, художня своєрідність. Повість «Ротонда душогубців», її викривальний пафос. Автобіографічні елементи у творі. Повість «План до двору», її ідейне спрямування. Творчість Т. Осьмачки в історії українського письменства. Образ Тодося Осьмачки в романі – біографії «Поет із пекла» М. Слабошпицького. Проза У. Самчука. Життєва основа роману «Марія». Жанрові та художньо-композиційні особливості роману. Проблематика твору. «Марія» У. Самчука в контексті літератури про голодомор. Жанрові та сюжетно-композиційні особливості трилогії «Волинь». Проблематика епопеї. Місце «Волині» У. Самчука у літературному контексті доби. Художня специфіка творів В. Барки. Роман «Жовтий князь», його сюжетно-композиційні особливості. Проблематика і образи твору. «Жовтий князь» у літературному контексті доби.

Кредит 3. Літературний процес в еміграції (2-га пол. ХХ).

Тема 5. Нью-Йоркська поетична група (Ю.Тарнавський, Б.Рубчак, Б.Бойчук, В.Вовк, Е.Андієвська та ін.). Журнал «Нова поезія» – модернізація змісту і форми. «Нью-Йоркська група поетів» і національна літературна традиція. Сюрреалістична поезія Б. Рубчака. Проблематика українського і європейського модернізму у працях Б.Рубчака. Чорнобильська тема у поезії Ю.Тарнавського (цикл «Дорослі вірші», поема «Урана»). Поезія екзистенціалізму. Олег Зуєвський і група «Світання». Символізм у творчості О. Зуєвського. Поетичні збірки О.Зуєвського «Золоті ворота», «Під знаком Фенікса», «Голуб серед ательє». Творчість І. Качуровського: «В далекій гавані», «Шлях невідомого», «Дім над кручею», «Свобода вічності». Українська поезія в Канаді та роль у її розвитку Яра Славутича. Українська поезія в Європі (Б.Кравців, С.Гординський, Т.Карабович та ін.).

Тема 6. Тематичний і жанровий діапазон художньої прози української діаспори другої половини ХХ ст. Література діаспори останніх десятиліть у зв'язках з материковим письменством. Яскраві представники української діаспори в прозових і драматичних жанрах. Творчість Б. Бойчука. Роман «Над сакральним озером». Філософська проза Е. Андієвської. Художня своєрідність «малої» прози Е.Андієвської («Подорожі», «Тигри», «Джалапіта»). Неоміфологізм, сюрреалізм, імпресіонізм у новелах і казках письменниці. Філософська і морально-етична проблематика у романах Е.Андієвської «Герострати», «Роман про добру людину», «Роман про людське призначення», поетика творів. Творчий здобуток Віри Вовк. Медитативно-ліричний характер прозових творів Віри Вовк (збірки «Легенди», «Казки», «мозаїчні» книги «Духи й дєрвіші», «Вітражі», «Святий гай»). Складність їх жанрового визначення. «Чоловіча» еміграційна проза «третьої хвилі», переважання у ній есеїстики. «Променисті силуети» І.Качуровського, відзначення книги Шевченківською премією 2006 р. Марія Ревакович – дослідниця української літературної діаспори (за книгою «Personanongrata»).

3. Рекомендована література

Базова

1. Історія української культури : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. О. Ю. Павлової. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 340 с.
2. Ткачук М. Українська література ХХ століття. Тернопіль : Медобори, 2014. 608 с.
3. Рарицький О. Партитури тексту і духу (Художньо-документальна проза українських шістдесятників) : монографія. Київ : Смолоскип, 2016. 488 с.

Допоміжна

1. Береза І. Героїчний вірш як традиція у давньоукраїнській події та поетичнім доробку Олени Теліги. *На сторожі цілості, щастя і могутності більшої родини-нації*: Матеріали наук. конф. 21-23 вересня 2006 р.: До 100-річчя О.Теліги. Київ: [всеукр. жіноче тов-во ім. О.Теліги], 2006. С. 73–75.
2. Береза І. Наш земляк Ю. Бойко-Блохин як шевченкознавець. *Вересень*. Науковий часопис. 2011. № 1-2. С. 90–93.
3. Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : [літ.-наук. зб.]. Вип. 3 / М-во освіти і науки України, Херсонський держ. ун-т, Міжкафедральна наук. лабораторія. Київ : Просвіта, 2007. 304 с.
4. Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : [літ.-наук. зб.]. Вип. 6 / МОН України, Херсонський держ. ун-т, Міжкаф. наук. лаб. Київ : Просвіта, 2009. 324 с.
5. Григорчук Ю. Проза Віри Вовк: виміри сакрального. Брустурів : Дискурсус, 2016. 364 с.
6. Качуровський І. Променисті силуети. Київ : ВД «КМА», 2008. С. 237–513.
7. Лисенко Н. Образи та мотиви поезії Олени Теліги. *На сторожі цілості, щастя і могутності більшої родини – нації*: Матеріали наук. конф. 21-23 вересня 2006 р.: До 100-річчя Олени Теліги. Київ : [всеукр. жіноче товариство ім. Олени Теліги], 2006. С. 49–57.
8. Література української діаспори у світовому історико-культурному контексті. Херсон : ХДУ, 2008. 180 с.
9. Мегела І. Австрійський період життя і творчості Юрія Клєна. / У світі вічних образів. Київ : Видавець Вадим Карпенко, 2008. С. 157–164.

10. Мишанич О. Повернення. Київ : Обереги, 1993. 120 с.
11. Немченко Г., Немченко І. Вежі духовності: посібник з літератури української діаспори. Херсон : Айлант, 2000. 252 с.
12. Ревакович М. Personanongrata: нариси про Нью-Йоркську групу, модернізм та ідентичність. Київ : «Критика», 2012. С. 235–246.
13. Рідні голоси з далеких далей (Творчість письменників емігрантів з Черкащини): статті. Черкаси: Відлуння, 2000. 148 с.
14. Рудницький Л. Світовий код українського письменства : вибрані літературознавчі статті й дослідження. Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського університету ім. В. Стефаника, 2010. 334 с.
15. Рязанцева Т. Бранець вічності : Аспекти поетичної творчості Олексі Стефановича; відп. ред. О. В. Мишанич. Київ : Києво-Могилянська академія, 2007. 106 с.
16. Савка М. Проживання кінця у передчутті початку (збірка О. Стефановича «Кінцесвітнє»). *Молода нація*. 1999. № 12. С. 283–291.
17. Скорина Л. Література і літературознавці української діаспори: Курс лекцій. Черкаси: Брама України, 2005. 382 с.
18. Слабошпицький М. Українець, який відмовився бути бідним. Київ : Рада, 1994. 174 с.
19. Слабошпицький М. 25 поетів української діаспори. Київ : Ярославів Вал, 2006. 728 с.
20. Слоньовська О. Слід невловимого Протея (Міф України в літературі української діаспори 20-х – 50-х років XX століття) : монографія. Івано-Франківськ : Плай, 2007. 688 с.
21. Степоваектораль : поетичнаантологіявід Т. Г. Шевченка до наших днів / упорядкув. і передм. А. Глушака. Одеса : Маяк, 2011. 384 с.
22. Таран О. Наймолодший поет «Празької школи» – Андрій Гарасевич. *Молода нація*. Альманах. Київ : Вид-во «Смолоскип», 1999. №12. С. 105–111.
23. Тарнавський О. Відоме і позавідоме. Київ : Вид-во «Час», 1999. С. 268–470.
24. Ткачук М. Наративні моделі українського письменства. Тернопіль : ТНПУ, Медобори, 2007. С. 186–272.
25. Токмань Г. Юрій Бойко-Блохин як дослідник української лірики (на матеріалі статей про О. Лятуринську і Олега Ольжича). *Наукові записки з української історії*. Збірник наукових статей: Спецвипуск. Вип. 30 – Переяслав – Хмельницький, 2012. С. 114–25.
26. Трощинський В., Шевченко А. Українці в світі. Київ : ВД «Альтернатива», 1999. С. 3–26.
27. Українська поезія світу: Золотий гомін: В 2 томах. Т.1. Київ, 1991. Т.2. Київ, 1997.
28. Українці Бразилії : іст.-етнол. дослідж. : зб. наук. пр. / за наук. ред. М. Гримич. Київ : Дуліби, 2011. 262 с.
29. Хороб М. Грані художнього буття: нариси з української літератури XX століття : (дослідження, статті, критичні етюди). Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. 428 с.
30. Хороб С. Українська драматургія 20-30-х років у Західній Україні та діаспорі. Івано-Франківськ : Нова зоря, 2008. 192 с.
31. Циховська Е. Поезія Євгена Маланюка і Польща: компаративні аспекти : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2006. 204 с.
32. Шерех Ю. Пороги і запоріжжя: Література. Мистецтво. Ідеологія. Три томи. Т.1. Харків : Фоліо, 1998. С. 5–336.; Т.2. С. 209–323; Т. 3. С. 88–135.
33. Шкандрій М. В обіймах імперій: Російська і українська література новітньої доби. Київ : Факт, 2004. С. 372-379.
34. Шугай О. ІванБагрянний: нове й маловідоме. Есеї, документи, листи, спогади, нотатки, факти : Кн. 1. Київ : Смолоскип, 2013. 957 с.
35. Янковська Ж. відображення еміграційних процесів в українській літературі (аналітичний екскурс) / Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті. Українська діаспора у світовій цивілізації (у рамках Конгресу української діаспори): Збірник доповідей. Львів : ПЦ Вид-ва Національного університету «Львівська політехніка», 2008. С. 77–81.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: опитування, співбесіда, коментування студентами окремих положень відповідей своїх товаришів, доповнення, колоквіум, усні та письмові відповіді на проблемні питання, виконання самостійних та індивідуальних завдань, контрольна робота.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ДІАСПОРИ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Освітня програма Українська мова і література

2019 – 2020 навчальний рік

Розробник: Родіонова Інна Григорівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент
(Родіонова І. Г.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 01 від «27» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

(Рускуліс Л. В.)

«27» серпня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
	Спеціальність 014 «Середня освіта»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферат, буктрейлер)	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	
<i>Семестр</i>			
		4-й	
Загальна кількість годин: 90 год.		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год.; самостійної роботи студента – 5 год.	Ступінь бакалавра		10 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
			20 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
			60 год.
	Вид контролю: залік		

Мованавчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 30 год. – аудиторні заняття, 60 год. – самостійна робота (33% ~ 67%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати навчання

Мета курсу: поглиблення знань студентів з історії української літератури щодо розширення кордонів побутування українського письменства в діаспорі, відмінних можливостей відтворення тем, сюжетів і образів поза межами тоталітарної несвободи в підрадянській Україні.

Завдання курсу:

ознайомити студентів з іменами й творами замовчуваних або забутих в Україні до 1991 року письменників і літературознавців; поглибити теоретичні знання студентів з літератури діаспори, підготувати їх до виконання самостійних завдань, спрямованих на засвоєння змісту художніх творів; розглянути твори письменників трьох хвиль еміграції, зокрема «Празької школи», «МУРу» і «Слова» та Нью-Йоркської групи; вивчити жанрово-стильові та ідейно-художні особливості української літератури в екзилі; дослідити проблему входження літератури діаспори у світовий історико-культурний процес та український зокрема.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із нормами й канонами сучасного літературознавчого дискурсу та вміння представити свої наукові здобутки, що є одним із найважливіших і найвагоміших аспектів підготовки фахівця з університетською освітою. Курсу властиві зв'язки з теоретичними та спеціальними теоретичними курсами загального фундаментального та професійного циклу: «Теоретичні проблеми літературознавства», «Мовознавство», «Історія світової літератури», «Філософія», «Історія».

Навчальна дисципліна складається з 3-ох кредитів.

Очікувані результати навчання:

розуміння місця літературознавства у системі сучасної гуманітарної освіти, знання основ літературознавства для аналізу літературних явищ і процесів в українській та зарубіжній літературі; вміння використовувати професійно профільовані знання для аналізу й інтерпретації художнього, наукового тексту; здатність до пошуку, оцінювання, інтерпретації та синтезу наукової інформації, отриманої з різних джерел: спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного педагогічного досвіду тощо; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

умінням оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом мовознавства і літературознавства; знанням найважливіших методичних та філологічних вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл; здатністю до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; умінням використовувати філологічні знання в процесі викладання української мови та літератури, світової літератури у відповідних типах середніх навчальних закладів; здатністю опанувати ключовими положеннями теорії й методології сучасного порівняльного вивчення літературно-мистецьких явищ; володіння українською мовою на високому рівні й здатністю реагувати мовними засобами на повний спектр соціокультурних явищ; здатністю вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

II. Фахові:

знанням основних етапів розвитку української літератури в діаспорі, стильових тенденцій літературної доби; умінням розкривати характерні особливості індивідуального стилю митця; умінням застосовувати різні аспекти літературознавчого аналізу; здатністю виявляти риси взаємовпливу в українському та світовому літературно-мистецькому процесі; здатність реалізувати на практиці оригінальне самостійне наукове дослідження, що має наукову новизну, теоретичну і практичну цінність та сприяє розв'язанню значущих наукових проблем сучасного українського літературознавства в діаспорі; умінням критично оцінювати набутий досвід із позицій сучасних досягнень методичної науки; умінням аналізувати художні твори української літератури з погляду їх естетичної

вартості, суспільного значення.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Еміграція періоду 1919 – 1921 рр.: празька еміграційна школа.

Тема 1. Поезія пражан: Л. Мосендза, О. Стефановича, О. Лятуринської, Н. Лівницької-Холодної, Ю. Клена, М. Ореста, Ю. Липи, Є. Маланюка, О. Ольжича, О. Теліги.

Тема 2. Прозова спадщина авторів празької школи: Галини Журби та Д. Гуменної. Роман Л. Мосендз «Останній пророк».

Кредит 2. Літературні еміграційні угруповання та організації 1945 – 1949 рр.

Тема 3. Еміграція періоду 1945 – 1949 рр. Діяльність Мистецького українського руху (МУРу). Творчість І. Багряного. Інтелектуальна проза В. Домонтовича й здобутки Ю. Косача.

Тема 4. Літературне об'єднання «Слово». Творчість У. Самчука. Проза Т. Осьмачки. Художня специфіка творів В. Барки.

Кредит 3. Літературний процес в еміграції (2-га пол. XX).

Тема 5. Нью-Йоркська поетична група. Сюрреалістична поезія Б. Рубчака. Поезія екзистенціалізму Ю. Тарнавського. Символізм у творчості О. Зуєвського. Творчість Б. Бойчука, Е. Андіївської. Філософська проза. Творчі досягнення І. Качуровського та Віри Вовк.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Еміграція періоду 1919 – 1921 рр.: празька еміграційна школа.						
Тема 1. Поезія пражан.	16	2	4			10
Тема 2. Прозова спадщина авторів празької школи.	14	2	4			8
Усього:	30	4	8			18
Кредит 2. Літературні еміграційні угруповання та організації 1945 – 1949 рр.						
Тема 3. Діяльність Мистецького українського руху (МУРу).	16	2	4			10
Тема 4. Літературне об'єднання «Слово».	14	2	4			8
Усього:	30	4	8			18
Кредит 3. Літературний процес в еміграції (2-га пол. XX).						
Тема 5. Нью-Йоркська поетична група.	30	2	4			24
Усього:	30	2	4			24
Усього годин	90	10	20			60

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Еміграція періоду 1919 – 1921 рр.: празька еміграційна школа.</i>		
1.	Тема 1. Поезія пражан.	2 год.

2.	Тема 2. Прозова спадщина авторів празької школи.	2 год.
<i>Кредит 2. Літературні еміграційні угруповання та організації 1945 – 1949 рр.</i>		
3.	Тема 3. Діяльність Мистецького українського руху (МУРу).	2 год.
4.	Тема 4. Літературне об'єднання «Слово».	2 год.
<i>Кредит 3. Літературний процес в еміграції (2-га пол. XX).</i>		
5.	Тема 5. Нью-Йоркська поетична група.	2 год.
	Разом	10 год.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Еміграція періоду 1919 – 1921 рр.: празька еміграційна школа.</i>		
1.	Тема 1. Поезія пражан.	4 год.
2.	Тема 2. Прозова спадщина авторів празької школи.	4 год.
<i>Кредит 2. Літературні еміграційні угруповання та організації 1945 – 1949 рр.</i>		
3.	Тема 3. Діяльність Мистецького українського руху (МУРу).	4 год.
4.	Тема 4. Літературне об'єднання «Слово».	4 год.
<i>Кредит 3. Літературний процес в еміграції (2-га пол. XX).</i>		
5.	Тема 5. Нью-Йоркська поетична група.	4 год.
	Разом	20 год.

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Еміграція періоду 1919 – 1921 рр.: празька еміграційна школа.</i>		
1.	Тема 1. Поезія пражан. Творчість О. Лятуринської, Н. Лівицької-Холодної, Ю. Клена, М. Ореста, Ю. Липи.	10 год.
2.	Тема 2. Прозова спадщина авторів празької школи. Проза Галини Журби.	8 год.
<i>Кредит 2. Літературні еміграційні угруповання та організації 1945 – 1949 рр.</i>		
3.	Тема 3. Діяльність Мистецького українського руху (МУРу). Драматургія Івана Багряного.	10 год.
4.	Тема 4. Літературне об'єднання «Слово». Проза В. Барки.	8 год.
<i>Кредит 3. Літературний процес в еміграції (2-га пол. XX).</i>		
5.	Тема 5. Нью-Йоркська поетична група. Проза і драматургія сучасних українських письменників зарубіжжя. Роман Б. Бойчука «Над сакральним озером». Проза Ю. Тарнавського.	24 год.
	Разом	60 год.

8. Індивідуальна науково-дослідна завдання

Індивідуальна науково-дослідна завдання – підготовка доповіді з висвітленням проблем літературознавчого характеру. Індивідуальна робота скерована на вироблення навиків самостійного мислення, вміння знаходити понятійно-логічну, оцінну, емоційну аргументацію, володіти культурою слова. Основна завдання цього виду діяльності – навчити студентів використовувати професійно профільовані знання для аналізу й інтерпретації художнього та наукового тексту.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- 1) Підготувати реферат за орієнтовними темами:
 1. Образ утраченої України у творчості Ю. Липи («Світлість», «Суворість», «Вірую»).
 2. Образ України у творчості Євгена Маланюка.
 3. Іван Багряний «Людина біжить над прірвою»: трагедія України у Другій світовій війні.
 4. Іван Багряний «Маруся Богуславка»: зображення життя української молоді у передвоєнні роки.
 5. Автобіографічні мотиви у творчості Івана Багряного.
 6. Філософські та ідейні пошуки повоєнного покоління МУРівської доби у повісті Ю. Косача «Еней та життя інших».
 7. Поетична творчість Емми Андіївської.
 8. Зображення трагедії ХХ століття у романі Д. Гуменної «Хрещатий Яр».
 9. Юрій Клен. Спроба художньої інтерпретації історичної долі України (поема-епос «Попіл імперій»). Полеміка з Данте і Котляревським.
 10. Традиція «неокласики» у творчості Михайла Ореста. Збірка «Пізнi вруна».
 11. Діяльність літературного угруповання «Танк».
 12. Антиукраїнська місія російської церкви в Україні в історичній поемі Івана Багряного «Скелька».
 13. Проблематика українського і європейського модернізму у працях Б. Рубчака.
 14. Творчі пошуки Богдана Бойчука.
 15. Чорнобильська тема у поезії Ю. Тарнавського (цикл «Дорослі вірші», поема «Урана»).
 16. Олег Зуєвський і група «Світання».
 17. Аргентинський цикл творчості І. Качуровського. Збірка. «В далекій гавані».

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, іспит) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється «відмінно» тоді, коли у відповіді містяться визначення всіх понять, про які йдеться в питанні, проаналізовано об'єкт, охарактеризовано його семантичні та структурні ознаки; студент виявляє особливі творчі здібності й здатність до оригінальних рішень, до перенесення набутих знань та вмінь на нестандартні ситуації; ґрунтовно і повно дає відповіді на всі запропоновані питання.

Студенту виставляється «дуже добре», коли він володіє фактичним матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору; наводить переконливі аргументи на підтвердження власних суджень.

Студенту виставляється добре тоді, коли він демонструє належні знання, самостійний підхід до інтерпретації літературно-мистецьких текстів; чітко й лаконічно висловлює думки, але припускається певних неточностей у відповідях, не наводить приклади; виконує переважну більшість поставлених завдань (не менш як дві третини).

Студенту виставляється «достатньо», якщо він володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно; має бідну теоретико-літературну базу, використовує окремі приклади на підтвердження висловленого судження.

Студенту виставляється мінімальний «задовільно», коли студент володіє теоретичними знаннями і практичними вміннями аналізу історико-літературних явищ, проте не може виконати поставлені завдання; у розкритті питань немає логічної послідовності.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів: новизна інформації, вироблення навиків самостійного мислення, вміння знаходити понятійно-логічну, оцінну, емоційну аргументацію, володіти культурою слова.

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.

Поточне тестування та самостійна робота					КР 1	Накопич. бали/Сума
T1	T2	T3	T4	T5	100	300/100
40	40	40	40	40		

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові та дослідницькі. Усний виклад матеріалу: науковий розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література

Базова

1. Історія української культури :навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. О. Ю. Павлової. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 340 с.
2. Ткачук М. Українська література ХХ століття. Тернопіль :Медобори, 2014. 608 с.
3. Рарицький О. Партитури тексту і духу (Художньо-документальна проза українських шістдесятників) : монографія. Київ :Смолоскип, 2016. 488 с.
4. Література української діаспори у світовому історико-культурному контексті. Херсон : ХДУ, 2008. 180 с.

Допоміжна

1. Береза І. Героїчний вірш як традиція у давньоукраїнській події та поетичнім доробку Олени Теліги. *На сторожі цілості, щастя і могутності більшої родини-нації*: Матеріали наук. конф. 21-23 вересня 2006 р.: До 100-річчя О. Теліги. Київ: [всеукр. жіноче тов-во ім. О.Теліги], 2006. С. 73–75.
2. Береза І. Наш земляк Ю. Бойко-Блохин як шевченкознавець. *Вересень*. Науковий часопис. 2011. № 1-2. С. 90–93.
3. Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : [літ.-наук. зб.]. Вип. 3 / М-во освіти і науки України, Херсонський держ. ун-т, Міжкафедральна наук. лабораторія. Київ :Просвіта, 2007. 304 с.
4. Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : [літ.-наук. зб.]. Вип. 6 / МОН України, Херсонський держ. ун-т, Міжкаф. наук. лаб. Київ :Просвіта, 2009. 324 с.
5. Григорчук Ю. Проза Віри Вовк: виміри сакрального. Брустурів :Дискурсус, 2016. 364 с.
6. Качуровський І. Променисті силуети. Київ : ВД «КМА», 2008. С. 237–513.
7. Лисенко Н. Образи та мотиви поезії Олени Теліги. *На сторожі цілості, щастя і могутності більшої родини – нації*: Матеріали наук. конф. 21-23 вересня 2006 р.: До 100-річчя Олени Теліги. Київ : [всеукр. жіноче товариство ім. Олени Теліги], 2006. С. 49–57.
8. Мегела І. Австрійський період життя і творчості Юрія Клена. / У світі вічних образів. Київ : Видавець Вадим Карпенко, 2008. С. 157–164.
9. Мишанич О. Повернення. Київ : Обереги, 1993. 120 с.
10. Немченко Г., Немченко І. Вежі духовності: посібник з літератури української діаспори. Херсон : Айлант, 2000. 252 с.
11. Ревакович М. Personapongrata: нариси про Нью-Йоркську групу, модернізм та ідентичність. Київ : «Критика», 2012. С. 235–246.
12. Рідні голоси з далеких далей (Творчість письменників емігрантів з Черкащини): статті. Черкаси: Відлуння, 2000. 148 с.
13. Рудницький Л. Світовий код українського письменства : вибрані літературознавчі статті й дослідження. Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського університету ім. В. Стефаника, 2010. 334 с.
14. Рязанцева Т. Бранець вічності [Текст] : Аспекти поетичної творчості Олекси Стефановича; відп. ред. О. В. Мишанич. Київ : Києво-Могилянська академія, 2007. 106 с.
15. Савка М. Проживання кінця у передчутті початку (збірка О. Стефановича «Кінцесвітнє»). *Молода нація*. 1999. № 12. С. 283–291.
16. Скорина Л. Література і літературознавці української діаспори: Курс лекцій. Черкаси: Брама України, 2005. 382 с.
17. Слабошпицький М. 25 поетів української діаспори. Київ : Ярославів Вал, 2006. 728 с.
18. Слабошпицький М. Українець, який відмовився бути бідним. Київ : Рада, 1994. 174 с.

19. Слоньовська О. Слід невловимого Протея (Міф України в літературі української діаспори 20-х – 50-х років ХХ століття) : монографія. Івано-Франківськ : Плай, 2007. 688 с.
20. Степовапектораль : поетичнаантологіявід Т. Г. Шевченка до наших днів / упорядкув. і передм. А. Глушака. Одеса : Маяк, 2011. 384 с.
21. Таран О. Наймолодший поет «Празької школи» – Андрій Гарасевич. *Молода нація*. Альманах. Київ : Вид-во «Смолоскип», 1999. №12. С. 105–111.
22. Тарнавський О. Відоме і позавідоме. Київ : Вид-во «Час», 1999. С. 268–470.
23. Ткачук М. Наративні моделі українського письменства. Тернопіль : ТНПУ, Медобори, 2007. С. 186–272.
24. Токмань Г. Юрій Бойко-Блохин як дослідник української лірики (на матеріалі статей про О. Лятуринську і Олега Ольжича). *Наукові записки з української історії*. Збірник наукових статей: Спецвипуск. Вип. 30 – Переяслав – Хмельницький, 2012. С. 114–25.
25. Трощинський В., Шевченко А. Українці в світі. Київ : ВД «Альтернатива», 1999. С. 3–26.
26. Українська поезія світу: Золотий гомін: В 2 томах. Т.1. Київ, 1991. Т.2. Київ, 1997.
27. Українці Бразилії : іст.-етнол. дослідж. : зб. наук. пр. / за наук. ред. М. Гримич. Київ : Дуліби, 2011. 262 с.
28. Хороб М. Грані художнього буття: нариси з української літератури ХХ століття : (дослідження, статті, критичні етюди). Івано-Франківськ : Місто НВ, 2013. 428 с.
29. Хороб С. Українська драматургія 20-30-х років у Західній Україні та діаспорі. Івано-Франківськ : Нова зоря, 2008. 192 с.
30. Циховська Е. Поезія Євгена Маланюка і Польща: компаративні аспекти : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2006. 204 с.
31. Шерех Ю. Пороги і запоріжжя: Література. Мистецтво. Ідеологія. Три томи. Т.1. Харків : Фоліо, 1998. С. 5–336.; Т.2. С. 209–323; Т. 3. С. 88–135.
32. Шкандрій М. В обіймах імперій: Російська і українська література новітньої доби. Київ : Факт, 2004. С. 372-379.
33. Шугай О. ІванБагряний: нове й маловідоме. Есеї, документи, листи, спогади, нотатки, факти : Кн. 1. Київ : Смолоскип, 2013. 957 с.
34. Янковська Ж. відображення еміграційних процесів в українській літературі (аналітичний екскурс) / Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті. Українська діаспора у світовій цивілізації (у рамках Конгресу української діаспори): Збірник доповідей. Львів : ПЦ Вид-ва Національного університету «Львівська політехніка», 2008. С. 77–81.

13. Інформаційні ресурси

Буквоїд	http://bukvoid.com.ua/
Електронна бібліотека «DIASPORIANA»	http://diasporiana.org.ua/
ЛітАкцент	http://litakcent.com/
Смолоскип	http://www.smoloskyp.org.ua/
Українці у світі	http://www.ukrainians-world